

Nyhetsbrev
nr 1 mars 1999

Innehåll

Närradio 2
Digital-TV 3
Kabel 5
Lokalfradio 6
Allmänt 9

Utgivare

Björn Rosén

Redaktör

Tanja Ek Lind

Upplaga

2200 ex.

Tryck

Berlings Skogs AB

En tid präglad av förändring och förnyelse

Internationaliseringen och de snabba förändringarna inom medieområdet ställer allt högre krav på Radio- och TV-verket. Kraven har även ökat med anledning av att verket den senaste tiden har fått nya kvalificerade uppgifter i fråga om bevakning av utvecklingen inom hela medieområdet, beredning av ansökningar om marksänd digital TV samt utfärdande av föreskrifter och utövande av tillsyn beträffande TV-standarder.

För att kunna möta de krav som ställs på myndigheten påbörjade verket hösten 1997 ett omfattande förändrings- och förnyelsearbete. En central del i förändrings- och förnyelsearbetet är verkets kvalitetsarbete. Efter diskussioner med all personal fastställde verket i februari 1998 ett kvalitetsprogram.

Programmet omfattar bland annat följande utvecklingsområden: verksamhetsplanering, EA-handbok, kvalitets-säkring av ärenderutiner, samverkan och information, aktivt ledarskap, kompetensutveckling samt ansvar, uppföljning och utvärdering. En särskild projektgrupp har under 1998 sett till att kvalitetsprogrammet har genomförts.

Som en del i förändrings- och förnyelsearbetet har verket under hösten 1998 beslutat om ny inriktning, prioritering, organisation och grafisk profil. Verkets arbete kommer att utvecklas och breddas.

Målet med förändrings- och förnyelsearbetet är att nå ökad effektivitet, högre kvalitet och förbättrad service.

Slutligen vill jag berätta att Radio- och TV-verket har nominerats till att vara med i uppsatsklassen i GötaPriset, vilket är en pristävling i kvalitetsarbete. Verket kommer i november 1999 att presentera uppsatsen under mässan Kvalitet99 i Göteborg.

Björn Rosén
Överdirektör

N Ä R R A D I O

Närradion fyller 20 år

Närradion som framför allt är de lokala ideella föreningarnas radio och är tänkt som ett språkrör för dessa fyller 20 år i år.

Det var inom frikyrkorörelsen som man först började fundera kring organisationsradio – föreningsradio. År 1976 föreslog frikyrkoorganisationerna den dåvarande kulturministern att organisationerna i Sverige skulle få en egen radiokanal. Kulturministern tillsatte en utredning, som kom att kallas närradio-kommittén. 300 föreningar ansökte om att få vara med och bedriva försöks-sändningar. 16 platser i landet blev försöksorter. I april 1979 gick den första närradiosändningen ut i eteren, det var i Jönköping.

Försöksverksamheten inleddes på följande orter:

- Dalsjöfors
- Eskilstuna
- Göteborg
- Jönköping
- Karlstad
- Kumla
- Linköping
- Malmö
- Mora
- Piteå
- Sandviken
- Stockholm – Innerstaden
- Stockholm – Järva
- Svanön (Kramfors)
- Umeå
- Öckerö

Värriksdagen 1982 tog som ett av de sista besluten före sommaren beslutet om fortsatt närradioverksamhet under fastare former. Höstriksdagen fattade beslut om en ny treårig försöksperiod.

Först den 1 januari 1986 permanentades verksamheten och den statliga myndigheten Närradionämnden etablerades.

I början av 90-talet sände omkring 2000 föreningar närradio i Sverige. Sedan dess har antalet minskat, idag sänder ca 1100 sammanslutningar närradio. Sedan reglerna för närradiosändningar ändrades den 1 juli 1998 har dock Radio- och TV-verket sett en ökning i antalet ansökningar för närradiotillstånd.

Under året kommer flera organisationer runt om i landet att fira jubileet.

Enkät om närradion i Sverige

Radio- och TV-verket vill tacka alla tillståndshavare som tagit sig tid att svara på verkets enkät om närradio. Resultatet från undersökningen kommer att presenteras i nästa nyhetsbrev.

D I G I T A L - T V

Utvärdering av ansökningsförfarande för marknadsänd digital TV

Radio- och TV-verket vill ta tillvara erfarenheterna från ansökningsförfarandet och tillståndsgivningen för marknadsänd digital TV, och på så sätt förbereda inför en eventuell kommande tillståndsgivning. En enkät kommer därför att skickas till alla som ansökte om tillstånd att sända marknadsänd digital TV i den första omgången. I enkäten kommer frågor att ställas kring annonsering, information och handläggning.

Radio- och TV-verket har också till uppgift att följa utvecklingen inom medieområdet. Digitaliseringen av TV-sändningarna är givetvis en viktig del i utvecklingen. Några frågor kommer därför att ställas för att ta reda på hur aktörerna på digital-TV-området bedömer utvecklingen.

Alla företags medverkan i utvärderingen är mycket viktig för att säkra kvaliteten på den kommande tillståndsgivningen.

En guide till digital-TV

Radio- och TV-verket har nyligen givit ut boken *En guide till digital-TV*. Boken har givits ut som ett led i verkets uppdrag att följa utvecklingen inom medieområdet. Syftet är att ge läsarna en saklig och lättillgänglig information om digital-TV. Läsarna ska få större kunskap om vad digital-TV är, om vilka förutsättningar som finns för TV-sändningar och om vilka slags program och tjänster som kommer att finnas.

En guide till digital-TV vänder sig till dem som inte har en teknisk bakgrund, men som är intresserade av tekniken bakom televisionen samt till dem som vill veta mer om digital-TV som företeelse.

Boken är huvudsakligen indelad i tre områden: teknik, digital-TV i marknätet samt myndigheter och regler på TV-området.

Bokens innehåll

Teknikdelen vänder sig till läsare som är intresserade av TV-teknik i allmänhet och digital teknik i synnerhet. Läsaren får kunskap om grundläggande skillnader mellan digital och analog teknik, samt vilka egenskaper som gör digital teknik intressant för TV-sändningar. Det förklaras vilka olika distributionssätt som används för TV-sändningar idag och hur man tar emot sändningar för respektive distributionssätt. Även täckningsgrad, överföringskapacitet och villkor för sändning tas upp. Teknikdelen avslutas med en introduktion i vad begreppet konvergens innebär.

I nästa del, som behandlar marknätet, redogörs för tillståndsgivningsprocessen för digitala marknadsändningar. Läsaren får kännedom om den första tillståndsomgången och vilka programbolag som innehar sändningstillstånd. De aktörer som sköter utsändning och samordning av marknätet presenteras och begrepp som multiplexering, åtkomstkontroll och elektronisk programguide förklaras.

Därefter beskrivs hur en utsändning i marknätet går till, steg för steg från det att kamera och mikrofon tar upp ljud och bild i studion, till dess att utsändningen når hem till TV-konsumenten. Vidare förs ett resonemang om vilka program och tjänster som kommer att kunna förmedlas i den digitala

marksända TV:n. Detta resonemang förs vidare i en redogörelse för olika typer av interaktivitet och vilka förutsättningar som krävs för att interaktivitet ska bli möjligt. Sedan berättas kort om arbetet med att ta fram TV-standarder och vilken utrustning som den enskilde TV-konsumenten behöver ha för att ta emot digitala TV-sändningar. Slutligen presenteras två intresseorganisationer för digital-TV.

Den tredje delen består av en presentation av myndigheter och utredningar som på något sätt är sysselsatta med digital-TV. Det berättas vidare vilka lagar som är tillämpliga på området.

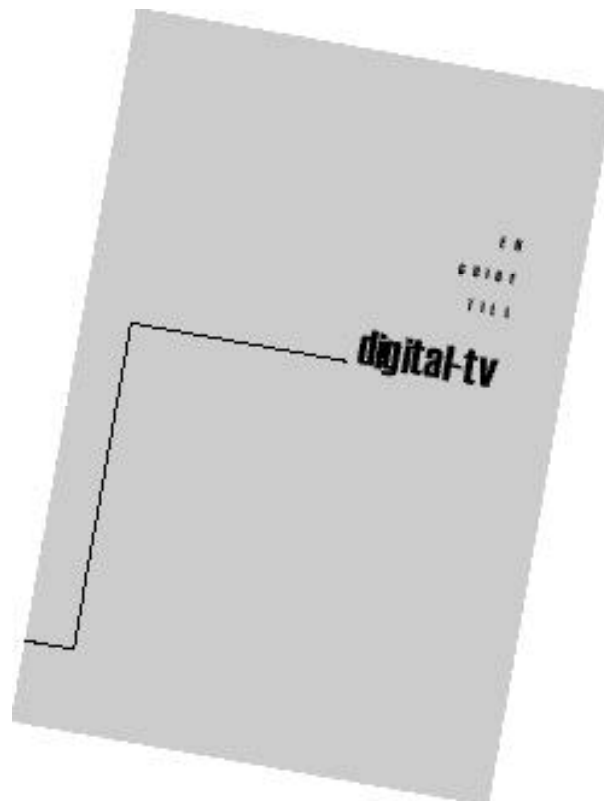
En guide till digital-TV avslutas med en lista över webbplatser där den nyfikne läsaren kan få ytterligare information om digital-TV.

Beställ boken

Du är välkommen att beställa ett eget exemplar av *En guide till digital-TV* på e-postadressen rtvv@rtvv.se. Om du vill beställa fler än tre exemplar, tar vi ut ett självkostnadspris på 25,- per exemplar plus porto.

Inom kort kommer det att finnas information om, och även ett utdrag från boken på Radio- och TV-verkets webbplats.

Vill du veta mer om digital-TV?

Beställ ett eget exemplar av
En guide till digital-TV på rtvv@rtvv.se!

K A B E L

Nytt förordnande som lokalt kabelsändarföretag

Ideella föreningen TV Avesta har förordnats som lokalt kabelsändarföretag i Avesta kommun. Förordnandet gäller från och med den 13 januari 1999 tills vidare dock längst till och med den 12 januari 2002. Bland föreningens medlemmar finns bl.a. Medieprogrammet i Avesta, Avesta kommun, Graphite Media Produktion och Skogbo SK.

Förnyat förordnande som lokalt kabelsändarföretag

Norrköpings LokalTV-Förening har beviljats förnyat förordnande i Norrköpings kommun. Det nya förordnandet gäller från och med den 1 januari 1999 tills vidare dock längst till och med den 31 december 2001.

Förordnande som lokalt kabelsändarföretag i två kommuner

Sölvesborgs NärTV Förening som tidigare förordnats som lokalt kabelsändarföretag i Sölvesborgs kommun, från och med den 2 juli 1998 till vidare dock längst till och med den 1 juli 2001, har förordnats som lokalt kabelsändarföretag även i Karlshamns kommun.

Föreningen har erhållit förordnande i Karlshamns kommun på grund av den näringsgeografiska samhörigheten. En annan anledning är att föreningens förankring i Karlshamns kommun är god eftersom flera av föreningens medlemmar redan idag bedriver verksamhet i båda kommunerna. Samarbetet sker också både kommunalt och regionalt inom skolområdet och inom idrotten.

Förnyelse av förordnande som lokalt kabelsändarföretag

Under 1999 löper ett antal förordnanden som lokalt kabelsändarföretag ut. Radio- och TV-verket kommer löpande under året att skicka ut ansökningshandlingar till de berörda lokala kabelsändarföretagen. Följande företag är aktuella:

Kabelsändarföreningen Öppna Kanalen i Lund
förordnandet löper ut den 27 oktober 1999
(ansökan bör ha inkommit senast den 1 september 1999)

Falu närradio och TV förening
förordnandet löper ut den 5 november 1999
(ansökan bör ha inkommit senast den 15 september 1999)

Föreningen Eskilstuna Television

Helsingborg Vision

Motala Lokal-TV Förening

Värnamo Lokal-TV Förening

Västerås Lokal-TV Förening
förordnandena löper ut den 31 december 1999
(ansökan bör ha inkommit senast den 15 september 1999)

LOKALRADIO

Ägarförhållanden i lokalradion

Radio- och TV-verket har gjort en omfattande utredning av ägarförhållandena inom lokalradion. Det finns regler i lokalradiolagen angående vilka som kan få och inneha sändningstillstånd för lokalradio. Bland annat räknas vissa organisationer och aktörer som inte kan få tillstånd att sända lokalradio upp. Samma hinder gäller för den som redan har ett tillstånd samt för den som ger ut en dagstidning, eller den som ensam har ett bestämmande inflytande över en dagstidning. Ett lokalradiotillstånd får inte heller ges till ett företag där någon av dem som räknats upp ovan och som inte kan få tillstånd, ensam har ett bestämmande inflytande. Radio- och TV-verket har ett ansvar att se till att stationerna uppfyller dessa ägarregler under hela tillståndsperioden (t.o.m. utgången av år 2000).

För att ha ett otillåtet inflytande över ett bolag, har Radio- och TV-verket ansett att man i normalfallet måste ha mer än femtio procent av aktierna eller andelarna i bolaget. Verket kan dock vid bedömningen ta hänsyn även till andra omständigheter än den direkta ägandefördelningen, t.ex. olika typer av avtal som ger en minoritetsägare kontroll över bolaget. Vid en helhetsbedömning av ett bestämmande inflytande i ett bolag kan även avtal som reglerar programverksamheten beaktas.

Radio- och TV-verket har i sin utredning funnit att ett omfattande nätverksamarbete förekommer mellan flertalet innehavare av lokalradiotillstånd (76 av 84) och att det förekommer fall där någon har ett inflytande över flera tillståndshavare. Radio- och TV-verket har dock, med ett undantag, inte funnit att någon genom direkt eller indirekt ägande ensam har ett bestämmande inflytande över mer än en tillståndshavare. I ett fall har kombinationen av ägande och avtal bedömts ge ensamt bestämmande inflytande över mer än en tillståndshavare. Återkallelse av sändningstillstånd har därför aktualiserats i två fall. Verket har emellertid inte funnit skäl att återkalla tillstånd eftersom det skulle vara en alltför ingripande åtgärd.

Radio- och TV-verket avser dock att senare under 1999 följa upp dessa bolags ägar- och avtalsförhållanden.

Den framtida kommersiella lokalradion

Utredningen om den framtida kommersiella lokalradion presenterade sitt betänkande den 15 februari 1999 - Den framtida kommersiella lokalradion (SOU 1999:14). Utredaren Niklas Nordströms uppdrag har varit att lägga fram förslag om de framtida villkoren för den privata lokalradion samt ett förslag till hur den privata lokalradios medverkan vid en introduktion av digitala ljudradiosändningar kan underlättas. En av Radio- och TV-verkets jurister har deltagit som expert i utredningen.

Utredningens förslag innebär att bestämmelserna om lokalradio inordnas i radio- och TV-lagen (1996:844). Reglerna om koncessionsavgifter för radio införs i lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens område. Utredningen föreslår att i huvudsak samma reglering ska gälla för sändningar oavsett om de sker med analog eller digital utsändningsteknik. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2001.

Förutom sändningar av traditionella ljudradioprogram föreslår utredningen att lagen även ska reglera sändningar av tilläggstjänster som består av programverksamhet kompletterad av text eller bild. Sådana tjänster ska inte vara tillståndspliktiga om sändningarna sker från en radiosändare som används för andra sändningar med stöd av tillstånd enligt radio- och TV-lagen. För att det ska kunna fastställas vem som är ansvarig för verksamheten föreslås däremot en registreringsplikt för den som bedriver verksamheten.

Enligt förslaget ska Radio- och TV-verket meddela tillstånd för kommersiella lokalradiosändningar, oavsett om dessa sker med analog eller digital utsändningsteknik.

Förslag till fördelning av tillstånd

Utredningen föreslår att tillstånd att sända lokalradio inte längre ska fördelas genom auktionsförfarande. Vidare föreslås att de nuvarande tillstånden för analoga sändningar förlängs till utgången av år 2008. Idag kan ingen få mer än ett tillstånd, varken direkt eller indirekt. Utgivare av tidningar samt programföretag som erhållit sändningstillstånd av regeringen kan idag inte heller få tillstånd att sända lokalradio. Utredningens förslag innebär dels att det blir möjligt för en tillståndshavare att ha mer än ett tillstånd, dels att den ovan nämnda begränsningen i ägarkretsen försvinner. Stat, landsting och kommun föreslås dock inte heller i fortsättningen kunna få tillstånd.

Behörighet

Ett grundläggande krav vid tillståndsgivningen föreslås vara att sökanden har finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva verksamheten varaktigt, med god kapacitet och kvalitet i utsändningen.

Urvalsförfarande

I de fall då samtliga sökande inte kan ges utrymme i ett sändningsområde ska ett urval ske. Utredningen vill med sitt förslag på kriterier för urval åstadkomma ett medieutbud som präglas av mångfald och reella yttrandemöjligheter. Första steget i urvalet ska baseras på kriterierna *ägarförhållande* och den *mängd eget material* sökanden förklarar sig beredd att sända. Ett ägande som medför att antalet aktörer på marknaden ökar och en hög andel program unika för programföretaget ska eftersträvas. För det fall antalet sökande fortfarande överstiger det tillgängliga utrymmet ska sändningarnas format beaktas.

Tillståndsmyndigheten ska sträva efter att det blir många aktörer på den lokala marknaden. Endast de medier som har det aktuella sändningsområdet som täcknings- eller upptagningsområde ska omfattas av bedömningen. Ägarförhållandena i radio och TV samt dagstidningar, såväl i pappersutgåva som i elektronisk form ska beaktas. Innebörden av förslaget är att den sökande som redan har tillstånd att sända radio eller TV i det aktuella sändningsområdet får stå tillbaka för annan sökande som saknar sådant tillstånd. Om den sökande ger ut en dagstidning som täcker sändningsområdet får denne stå tillbaka för annan sökande som saknar ägarintresse i media i sändningsområdet.

För att öka den inre mångfalden föreslår utredningen att den mängd eget material en sökande förklarar sig beredd att sända ska ha betydelse. Endast det egna materialet som sänds dagtid (06.00-21.00) ska beaktas. Med eget ma-

material avses sändningar som är unika för lokalradiostationen. Ett visst mått av redaktionell bearbetning krävs. Eftersom ett mål med en regel om eget material är att öka mångfalden i massmedierna bör begreppet "redaktionell bearbetning" anses innefatta ett visst mått av självständigt arbete och att det som skapas håller en viss journalistisk kvalitet. Det kan vara material med nyhets- eller informationsvärde eller vara motiverat ur konstnärlig synpunkt.

Material som enbart bygger på manuell eller datoriserad sortering kan inte anses uppfylla kravet. Urvalskriteriet kompletterar en bestämmelse om att alla tillståndshavare ska sända minst tre timmar eget material dagligen mellan 06.00-21.00. Radio- och TV-verket föreslås möjlighet att medge undantag om särskilda skäl föreligger.

För de fall antalet sökande efter det ovan angivna urvalet, fortfarande överstiger antalet tillgängliga tillstånd ska programverksamhetens format beaktas. Syftet med detta kriterium är först och främst att öka den inre mångfalden, dvs. utbudet av program inom sändningsområdet. Mångfalden ska beaktas i första hand till utbudet i sändningsområdets lokalradio och i andra hand i förhållande till utbudet i övrig massmedia i området. Avsikten med förslaget är inte att tillståndsmyndigheten ska agera smakdomare; myndighetens uppgift är att se till att det finns mångfald i etern, dvs. att utrymme ges för olika format av programverksamhet, inte att värdera de angivna formaten i sig.

Sändningstillståndet

Tillståndstiden föreslås vara fyra år. Tillståndshavaren föreslås ha rätt att få tillståndet förlängt under förutsättning att det inte finns grund att återkalla tillståndet. I de fall tillståndshavaren inte följt villkor om sändningarnas format med följd att mångfalden minskat påtagligt i området riskerar denne att inte få tillståndet förlängt. Utredningens förslag innebär att tillståndet kan förlängas vid högst två tillfällen.

Förslag till koncessionsavgift

Utredningens förslag innebär att den avgift som för de nuvarande tillståndshavarna fastställdes vid auktionsförfarandet ska utgå även under den kommande tillståndsperioden.

För de sändningstillstånd som fördelas enligt utredningens förslag föreslås ett nytt avgiftssystem. En fast avgift om 40 000 kr föreslås utgå för varje tillstånd. Därutöver föreslås en avgift beräknad på programföretagets inkomst av reklam samt s.k. åsiktsreklam. Intäkter av sponsring föreslås således ingå i beräkningsunderlaget. Avgiften ska utgå med 10 procent på belopp överstigande 400.000 kr.

Sändningsområden

Den framtida utbyggnaden bör ske med beaktande av efterfrågan. För att stödja mångfald och reella yttrandemöjligheter bör det finnas utrymme för åtminstone tre, i undantagsfall två tillstånd i varje sändningsområde. Utredningen föreslår fortsatt utbyggnad av det digitala nätet. Ytterligare utrymme i kanal 11-13 i VHF-bandet samt L-bandet bör förberedas för lokala sändningar. Utbyggnaden föreslås ske i samråd mellan tillståndsmyndigheten, intressenter och Post- och Telestyrelsen. De kommersiella aktörerna ges då möjlighet att själva välja sin infrastruktur. Sändningar inom AM-bandet föreslås inte omfattas av de nya reglerna.

Re m iss

Utredningens betänkande är på remiss. Synpunkter ska ges in till Kulturdepartementet senast den 1 juni 1999.

Om du vill veta mer om utredningen om den framtida kommersiella lokalradion kan du besöka verkets webbplats (<http://www.rtvv.se>) där du kan läsa betänkandet i dess helhet samt utredningens direktiv.

A L L M Ä N T

TV4:s koncessionsavgift för 1998 är fastställd

TV4 ska betala en rörlig koncessionsavgift för 1998 på 371 395 827 kronor till staten. Varje år betalar TV4 en koncessionsavgift som består av en fast och en rörlig del. Storleken på avgiftens båda delar ska varje år justeras med hänsyn tagen till konsumentprisindex. Avgiften fastställs av Radio- och TV-verket enligt reglerna i lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens område.

Beräkningen av den rörliga avgiften baseras på TV4:s annonsintäkter för året. Den rörliga avgiften är progressiv, dvs. ju större TV4:s intäkter är desto större andel ska betalas i avgift. TV4 har till Radio- och TV-verket redovisat att annonsintäkterna för 1998 uppgått till 1 915 668 569 kronor. Det kan konstateras att TV4:s intäkter och därmed den rörliga koncessionsavgiften har ökat kraftigt sedan starten 1992. I tabellen finns en redogörelse för TV4:s koncessionsavgift för åren 1992-1998.

TV4:s koncessionsavgift i kronor 1992-1998

År	Fast del	Rörlig del
1999	55 908 000	-
1998	56 412 000	371 395 827
1997	55 608 000	287 886 275
1996	55 824 000	215 513 076
1995	54 540 000	230 025 116
1994	53 280 000	166 393 427
1993	51 084 000	29 393 612
1992	41 670 000	-

Yttrande frihet och konkurrens inom medieområdet

Den 22 mars 1999 presenterade Mediekoncentrationskommittén (Ku 1997:07) sitt betänkande Yttrandefriheten och konkurrensen med förslag till lagstiftning för att slå vakt om mångfalden i svenska medier och motverka sådan ägar- och maktkoncentration inom massmedierna som kan skada ett fritt och brett meningsutbyte och en fri och allsidig upplysning.

Kommitténs utredning redovisar att utvecklingen vad gäller mångfald och ägarkoncentration inte har varit entydig. Utredningen menar att koncentrationstendenserna inte bör överdrivas. Samtidigt framhåller kommittén att det inte är osannolikt att den pågående utvecklingen mot allt större företag

med intressen i flera mediebranscher och i flera länder kommer att fortsätta. Detta menar man på sikt kommer att leda till en ökad ägarkoncentration.

Kommittén konstaterar att det för närvarande är tveksamt om det finns någon möjlighet till åtgärder ens mot drastiska förändringar på medieområdet som skulle kunna innebära ett allvarligt hot mot mångfalden och den praktiska möjligheten att utnyttja yttrandefriheten. Kommittén menar att rättsläget på området är oklart. Det finns delade meningar i frågan om medie-sektorn är underkastad de spelregler som gäller för den lojala konkurrensen inom andra områden. Situationen saknar motsvarighet i praktiskt taget alla jämförbara länder.

Konkurrenslagen görs uttryckligen tillämplig

I korthet innebär kommitténs förslag till en början att den nuvarande osäkerheten om konkurrenslagens tillämplighet på medieområdet undanröjs. Det gäller här förbuden mot konkurrensbegränsande samarbete och missbruk av dominerande ställning liksom reglerna om kontroll av företagsförvärv.

Konkurrenslagen föreslås bli kompletterad med en särskild regel som, när den tillämpas på medieområdet, beaktar de grundläggande intressena av att säkerställa yttrandefriheten.

Ny mediekoncentrationslag

När det gäller kontrollen av företagsförvärv och andra koncentrationer som rör de mest opinionsbildande medierna, dagstidningar (såväl i pappersutgåva som i elektronisk form), radio och TV föreslår kommittén en särskild mediekoncentrationslag. Kommittén framhåller att den tekniska utvecklingen och kommande överväganden i s.k. konvergensfrågor kan komma att göra det nödvändigt att utvidga tillämpningsområdet till nya verksamheter.

För att en koncentration ska kunna förbjudas enligt mediekoncentrationslagen räcker det inte, som för övriga medier och andra branscher, att konkurrenslagens regler om förbud mot skadliga koncentrationer är tillämpliga. Det fordras dessutom att koncentrationen kan befaras vara ägnad att hämma ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning. Prövningen ska ske mot bakgrund av koncentrationens art, marknadsförhållandena och berörda företags förväntade agerande.

Den föreslagna mediekoncentrationslagen ger möjlighet att sammanväga inflytande på flera marknader av betydelse för opinionsbildningen. En prövning kan också ske om förvärvet förändrar kontrollen över en dominerande ställning eller en ställning som innefattar ett flermedieäggande. Det innebär t.ex. att ett förvärv av ett svenskt medieföretag som redan har en dominerande ställning kommer att kunna prövas även om det förvärvande företaget inte tidigare är verksamt i Sverige.

Prövningen ska enligt förslaget ske av domstol. Uppgifterna att följa utvecklingen och i sista hand svara för prövningen av om ett ärende ska föras till domstol ska ankomma på Konkurrensverket. En nämnd med särskild expertis knyts till verket för dessa uppgifter.

Undantag för public service

De stiftelseägda public service-företagen, dvs. SR, SVT och Utbildningsradion, undantas från lagens tillämpning. I övrigt gäller lagen både för statliga och

privata företag och oberoende av om ett företag är svenskt eller utländskt, under förutsättning att det är verksamt i landet.

Grundlagsändringar är nödvändiga

Det krävs enligt kommitténs mening grundlagsändringar för att säkerställa konkurrenslagens tillämplighet och att göra en lagstiftningsinsats om mediekoncentration möjlig. Tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen är nu mycket svårtolkade i dessa hänseenden.

Abonnentinflytande i kabel-TV

Kommittén konstaterar att kabel-TV-företagen har en monopolliknande ställning och att en ändring i yttrandefrihetsgrundlagen som gör det möjligt att ge abonnenterna inflytande över programutbudet i kabelnäten bör övervägas. Kommittén föreslår tills vidare en ny bestämmelse i radio- och TV-lagen som gör villkor i anslutningsavtal om begränsning av rätten att installera eller använda annan kabel-TV-anläggning eller att installera parabolantenn ogiltiga.

I kraftträdande

Att ändra grundlagarna tar tid. Huvuddelen av de nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari år 2003. En av de föreslagna ändringarna i konkurrenslagen och förslaget som gäller radio- och TV-lagen är inte beroende av grundlagsändring och föreslås därför träda i kraft redan den 1 januari 2000.

Reservation

Kommitténs betänkande är inte enhälligt. En reservation har avgetts av ledamöterna Anders Björck (m), Olle Wästberg (fp) och Karin Johansson (kd). Enligt reservationen är lagstiftningsåtgärder på området onödiga och kommitténs förslag bedöms inte få någon effekt.

Radio- och TV-verkets myndighet

Granskningsnämnden för radio och TV är den statliga myndighet som granskar innehållet i radio- och TV-program som riktar sig till den svenska allmänheten.

Under hösten 1998 skickade Granskningsnämnden för radio och TV ut en enkät med frågor om hur förändringen av riksförbudet påverkat sändningarna i närradion. Svaren har bearbetats och uppgifter om undersökningen kan beställas från Granskningsnämnden, Catrin Tidström tel: 08-606 79 82.

Granskningsnämnden för radio och TV har publicerat en ny rapport med titeln "Hur lokal är den lokala radion?" Rapporten bygger på en undersökning om de lokala radiosändningarna verkligen är lokala till sitt innehåll. Rapporten kostar 40 kr inkl. porto och kan beställas från Granskningsnämnden.

Granskningsnämnden för radio och TV
Box 244, 136 23 || ANINGE
Tel: 08-606 79 70, E-post: gnradiotv@gnradiotv.se

R A D I O - O C H T V - V E R K E T

Radio- och TV-verket arbetar med frågor om tillstånd att bedriva sändningsverksamhet. Verket ger tillstånd till lokal- och närradiosändningar och till tillfällig sändningsverksamhet. Verket förordnar också lokala kabelsändarföretag. Vad gäller tillstånd att sända digital mark-sänd TV och radio är verkets uppgift bl.a. att till regeringen lämna förslag om hur tillstånden ska fördelas.

Verket ska även följa utvecklingen inom medieområdet. Detta innebär att verket ska inhämta, sammanställa och publicera statistik samt annan relevant information beträffande ägande- och branschstruktur, teknik samt ekonomi inom medieområdet.

Radio- och TV-verket registrerar alla som bedriver sändningsverksamhet enligt radio- och TV-lagen samt vilken beteckning dessa använder för sina sändningar. Verket registrerar alltså de som bedriver icke tillståndspliktig sändningsverksamhet, dvs. de som sänder ursprungligt genom kabel eller som sänder program över satellit eller upplåter satellitkapacitet. Även radiotidningar registreras. Verket har också till uppgift att registrera utgivare för närradio-, lokalradio-, kabelsändningar och tillfälliga sändningar samt utgivare för information från vissa databaser. Vidare handlägger Radio- och TV-verket ärenden om avgifter för lokalradio och reklamfinansierad marksänd TV.

Radio- och TV-verket kan besluta om sanktioner om vissa regler för sändningsverksamhet inte följs.

Radio- och TV-verket är organiserat som ett enrådighetsverk med en överdirektör som chef. Överdirektören tillsätts av regeringen och är högsta beslutande instans på verket. Radio- och TV-verket har för närvarande 18 anställda. Ett särskilt insynsråd, som består av tre ledamöter vilka är utsedda av regeringen, har till uppgift att säkerställa en fortlöpande insyn i verksamheten.